

T: Społeczeństwo polskie i ziemie polskie w latach 1815 – 1830

Królestwo Polskie	1. Car rosyjski Aleksander I nadał Królestwu Polskiemu konstytucję, której autorem był książę Adam Czartoryski. Była to bardzo liberalna konstytucja. a) gwarantowała szeroki zakres autonomii: polskie wojsko, administracja, dwuizbowy sejm, język polski językiem urzędowym, a urzędy miały być obsadzane tylko przez Polaków. b) Car stawał się królem Polski z szerokimi uprawnieniami: kierował polityką zagraniczną państwa, był zwierzchnikiem sił zbrojnych, posiadał inicjatywę ustawodawczą, mianował urzędników i senatorów, zwoływał i rozwiązywał sejm, który podejmował decyzje tylko w sprawach powierzonych mu przez króla. c) Pod nieobecność króla władzę w Królestwie miał pełnić namiestnik – został nim gen. Józef Zajączek. d) Konstytucja gwarantowała szerokie prawa obywatelskie: wolność słowa i druku, wolność wyznania, równość wszystkich obywateli wobec prawa. 2. Gospodarka, kultura i oświata a) zmiany w gospodarce: zaczęto stosować płodozmian, wykorzystywać maszyny rolnicze. Upowszechniono uprawę buraków cukrowych i ziemniaków. Powstał przemysł spożywczy: gorzelnictwo i cukrownictwo. b) utworzono Towarzystwo Kredytowe Ziemskie, które udzielało kredytów na modernizację gospodarstw. c) powstał przemysł włókienniczy – gwałtownie rozwijała się Łódź. Powstało Zagłębie Dąbrowskie, rozwijało się Zagłębie Staropolskie. d) Książę Ksawery Drucki – Lubecki został ministrem skarbu. Utworzył Bank Polski i dbał o rozwój gospodarczy. e) utworzono Uniwersytet Warszawski i wyższe szkoły zawodowe. Na ziemiach wcielonych do Rosji działał Uniwersytet Wileński i Liceum w Krzemieńcu. f) w Warszawie działało Towarzystwo Przyjaciół Nauk
Wielkie Księstwo Poznańskie	3. Było częścią Królestwa Prus. Na czele księstwa stał namiestnik – książę Antoni Radziwiłł. a) Księstwo otrzymało pewien zakres autonomii: namiestnik był Polakiem, język polski obowiązywał w szkołach i w sejmie prowincjonalnym. b) W 1811 r. przeprowadzono uwłaszczenie chłopów – nadanie chłopom użytkowanej przez nich ziemi, oraz oczynszowanie – zniesienie pańszczyzny na rzecz czynszu. c) w latach 40-ych XIX w. zniesiono autonomię, a Wielkie Księstwo Poznańskie stało się prowincją. d) język polski nadal był używany w urzędach, sądach i szkolnictwie, Polacy mogli sprawować urzędy. Władze nie zgodziły się na utworzenie uniwersytetu.
Galicja	4. Galicja - brak rozwiniętego przemysłu, zacofane rolnictwo.

5. Powstanie opozycji antycesarskiej w Królestwie Polskim

- a) przyczyny – wprowadzenie cenzury, ograniczenie praw i swobód obywatelskich, nie przestrzeganie konstytucji przez cara.
- b) opozycja legalna – opozycja sejmowa, której przewodzili bracia Wincenty i Bonawentura Niemojowski.
- c) opozycja nielegalna – organizacje konspiracyjne: Towarzystwo Filomatów i Filaretów (Tomasz Zann), Wolnomularstwo Narodowe (Walerian Łukasiński), Towarzystwo Patriotyczne (Walerian Łukasiński), Sprzysiężenie Podchorążych Piechoty (Piotr Wysocki).